

PREIĻU NOVADA PAŠVALDĪBA

VĀRKAVAS NOVADPĒTNIECĪBAS MUZEJA

DARBĪBAS UN ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA
2027. – 2031. GADAM

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads	3
1. VĀRKAVAS NOVADPĒTNIECĪBAS MUZEJA RAKSTUROJUMS, TĀ LOMA SABIEDRĪBĀ	4
1.1. Muzeja darbības pilnvarojums	4
1.2. Muzeja misija, vīzija un vērtības	5
2. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS	6
2.1. Pārskata periodā sasniegtie rezultāti un rezultatīvie rādītāji	6
2.2. Mērķauditorija un darbs ar apmeklētājiem	10
2.3. Muzeja darbības spēju izvērtējums	11
3. STRATĒGISKĀ DAĻA	16
3.1. Politikas mērķi	16
3.2. Prioritārie virzieni, mērķi un sagaidāmie darbības rezultāti 2027.-2031. gadam ...	17
4. STRATĒGIJAS IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBA	20
5. PIELIKUMI	21
5.1. pielikums. Krājuma darba politika 2027-2031	21
5.2. pielikums. Pētniecības darba politika 2027-2031	29
5.3. pielikums. Komunikācijas darba politika 2027-2031	32

IEVADS

Vārkavas novadpētniecības muzeja (turpmāk – muzejs) **darbības un attīstības stratēģija 2027. – 2031. gadam** (turpmāk – stratēģija) ir attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka muzeja vērtības turpmākajiem pieciem gadiem, muzeja sasniedzamos mērķus, prioritāros uzdevumus un rīcības to sasniegšanai, nodrošinot muzeja profesionālu un ilgtspējīgu darbību atbilstoši muzeja misijai, darbības mērķiem un uzdevumiem, kā arī veicināt muzeja konkurētspēju kultūras un tūrisma tirgū.

Stratēģija ir izstrādāta ar mērķi veicināt Preiļu novada attīstības programmā 2022.–2029. gadam iestrādāto 3.4. punktu “Pilnveidot kultūrvēsturiskā mantojuma un kultūras pasākumu daudzveidību un pieejamību”. Un īstenot Preiļu novada Ilgtspējīgās attīstības stratēģijas no 2022. gada punktu 3.5. “Kultūrvēsturiski nozīmīgās un tūrisma teritorijas”.

Stratēģijas izstrādes pamatojums ir:

- Muzeja likums;
- Ministra kabineta noteikumi Nr. 956 “Noteikumi par Nacionālo muzeja krājumu”;
- Ministru kabineta noteikumi Nr. 532 “Muzeju akreditācijas noteikumi.”

Stratēģija ir sagatavota, ņemot vērā šādus plānošanas dokumentus:

1. Preiļu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija no 2022. gada;
2. Preiļu novada attīstības programma 2022.–2029. gadam.

Darbības attīstības stratēģiju veido vispārīgā un programmu daļa, kā arī pielikumi. Vispārīgā daļā atainots muzeja darbības pilnvarojums, definēta muzeja misija, noteikti darbības mērķi un uzdevumi to sasniegšanai, iekļauta muzeja pēdējo piecu gadu darbības analīze, izvērtēts muzeja darbības potenciāls un noteikti turpmākie prioritārie uzdevumi. Izvērtēti muzeja darbības ietekmējošie faktori un SVID ietekmes izvērtējuma izrietošs vidējā termiņa stratēģiskais plāns. Tas ietver muzeja turpmākās darbības mērķiem pakārtotu darbības programmu ar aktivitātēm visu muzeja funkciju īstenošanai. Noteikti sagaidāmie darbības rezultāti, programmas īstenošanai nepieciešamie cilvēkresursi un stratēģijas īstenošanas uzraudzības kārtība.

Stratēģijas pielikumos iekļautas trīs muzeja darbības virzienu politikas:

- Krājuma darba politika 2027. – 2031. gadam;
- Pētniecības darba politika 2027. – 2031. gadam;
- Komunikācijas darba politika 2027. – 2031. gadam.

Visas politikas detalizēti ataino muzeja darbības virzienus, prioritātes, mērķus un sasniedzamos rezultātus.

1. VĀRKAVAS NOVADPĒTNIECĪBAS MUZEJA RAKSTUROJUMS, TĀ LOMA SABIEDRĪBĀ

1.1. Muzeja darbības pilnvarojums

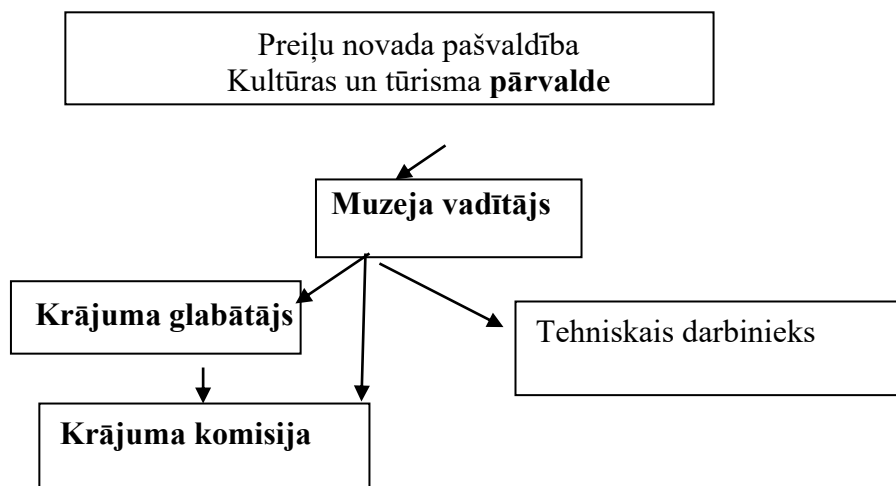
Vārkavas novadpētniecības muzejs ir sabiedrībai pieejama pētnieciska un izglītojoša Preiļu novada pašvaldības iestāde, kas realizē valsts kultūrpolitiku novada kultūras mantojuma vērtību saglabāšanā, izpētē, sekmē to izmantošanu sabiedrības iesaistei un izglītošanai, sadarbojoties ar vietējām kopienām, piedāvā daudzveidīgu izglītības, emocionālā baudījuma, pārdomu un zināšanu apmaiņas pieredzi.

Muzejs ir Preiļu novada Kultūras un tūrisma pārvaldes pakļautībā esoša iestāde, kas darbojas saskaņā ar nolikumu, kurš ir apstiprināts ar Preiļu novada domes 31.03.2022. sēdes lēmumu, protokols Nr. 10, 30 &. Nolikums nosaka muzeja darba organizāciju, struktūru, uzdevumus un kompetences, tiesības un atbildību.

Vārkavas novadpētniecības muzeja kompetencē ir vākt, glabāt, pētīt un popularizēt kultūrvēsturiskās vērtības Vārkavas, Upmalas, Rožkalnu pagastā. Tas ir pieejams sabiedrībai un kalpo tās interesēm.

Muzeja akreditācijas apliecība Nr. 127A izsniegta no 2021. gada 1. jūlija līdz 2026. gada 30. jūnijam. Muzeja juridiskā adrese: Kovaļevsku iela 4, Vārkava, Vārkavas pagasts, Preiļu novads, LV-5337.

Muzeja struktūra



1.2. Muzeja misija, vīzija un vērtības

Muzeja pamatmērķis jeb misija ir apzināt, vākt, pētīt, saglabāt un popularizēt Vārkavas, Rožkalnu un Upmalas pagastu kultūrvēsturiskās materiālās un nemateriālās vērtības, vairot iedzīvotāju izpratni un zināšanas par sava novada kultūras mantojumu. Īpašu uzmanību veltīt zemnieku bērnu pirmās tautskolas Latgalē vēstures gaitai.

Muzeja vīzija – vieta, kur satiekas mirkļi, kas vieno!

Vārkavas novadpētniecības muzejs ir kļuvis par tikšanās vietu dažādām sabiedrības grupām, veidojot kultūrtelpu, vidi, saturu un aktivitātes, kas balstoties uz kultūras mantojumu un vēstures procesu pētniecību, veicina savstarpēju sapratni, sadarbību un dialogu.

Nākošajam plānošanas periodam noteiktie prioritārie virzieni sekmēs lielāku muzeja iesaisti kultūras mantojuma saglabāšanā un sabiedrības kultūras izziņā. Lai Vārkavas novadpētniecības muzejs ir vieta, kur izzināt, līdzdarboties un sarunāties.



Daudzveidīgs muzeja krājums – kultūras materiālais un nemateriālais mantojums – ir spēcīgs sabiedrības iesaistes instruments, kas piedāvā dažādām auditorijām iespēju iepazīties ar vēstures notikumiem.

Starppaaudžu dialogs – ļauj dažādām paaudzēm dalīties pieredzē, veicinot sapratni starp paaudzēm.

Muzejvide, kas harmoniski integrē vēstures un kultūras mantojumu – veido muzeja individualitāti un identitāti.

Atvērtība un pieklūstamība – muzejs ir pieejams visiem, nodrošinot telpu pieklūstamību cilvēkiem ar dažādiem traucējumiem. Muzejs veido iekļaujošu vidi, kurā ikviens jūtas gaidīts.

Pētniecībā balstīts, mūsdienīgs, daudzveidīgs un radošs muzeja piedāvājums – muzeja rīkotās izstādes, radošās darbnīcas, pasākumi, ekspozīcijas piesaista dažādas auditorijas – bērnus, jauniešus, seniorus, ģimenes, cilvēkus ar īpašām vajadzībām un citu tautību un kultūru pārstāvjus.

2. PAŠREIZĀJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

2.1. Pārskata periodā sasniegtie rezultāti un rezultatīvie rādītāji

Muzeja darbības un attīstības programmā 2021. – 2026. gadam tika izvirzīti vairāki mērķi, uzdevumi un prioritātes. Veicot muzeja darbības analīzi, tika izmantoti sekojoši dokumenti:

- Vārkavas novadpētniecības muzeja Krājuma darba politika 2021. – 2026. g.;
- Vārkavas novadpētniecības muzeja Pētniecības darba politika 2021. – 2026. g.;
- Vārkavas novadpētniecības muzeja Komunikācijas darba politika 2021. – 2026. g.;
- Vidējā termiņa Vārkavas novadpētniecības muzeja darbības stratēģija 2021. – 2026.g.

Darbs ar krājumu:

Muzeja krājuma darba organizāciju nosaka “Vārkavas novadpētniecības muzeja krājuma veidošanas, papildināšanas, uzskaites, saglabāšanas un izmantošanas kārtība”, kura ir izdota saskaņā ar MK Noteikumiem Nr. 956 ”Noteikumi par Nacionālo muzeja krājumu”.

Muzeja krājumu veido lietiskie, rakstiskie, tēlojošie, audiovizuālie un IT priekšmeti, un dabas priekšmeti.

Krājuma uzskaitē sāka dokumentēt 2009. gadā. Palīgkrājumā uz 2025. gada 31. decembri ir 2776 vienības, tai skaitā pamatkrājumā – 753 vienības. Uzņemtie muzeja krājuma priekšmeti tiek novērtēti naudas izteiksmē. Kopējā 2776 krājuma priekšmetu vērtība uz 2025. gada 31. decembri ir EUR 9230,20.

Pamatkrājuma priekšmeti Nacionālā muzeja kopkatalogā (turpmāk – NMKK) ir ievadīti 100 % un ir uzsākta palīgkrājuma priekšmetu ievadīšana NMKK sistēmā. Fotografijas un rakstiskie priekšmeti tiek skenēti un digitālie attēli pievienoti NMKK.

Krājumu glabāšanai tiek izmantota atsevišķa telpa un tie tiek glabāti saskaņā ar MK noteikumiem.

Krājuma materiāli tiek izmantoti atvērtajās ekspozīcijās, pasākumos un izglītojošajās programmās. Krājuma materiālus izmanto skolēni, studenti un citi interesenti.

Krājuma priekšmetu izmantošana pētniecībai (vienības gadā)

2021	2022	2023	2024	2025
0	50	61	124	188

Krājuma papildināšana, uzskaitē, saglabāšana:

Papildinājuma veids ir dāvinājumi. Krājums papildināts ar 20. gs. – 21. gs. novadnieku sadzīves priekšmetiem, fotogrāfijām. Iegūtie priekšmeti tiek pētīti un iekļauti tematiskajās izstādēs un ekspozīcijās.

Muzeja krājums piecos gados papildināts par 851 vienību.

Krājuma papildināšana (vienības gadā)

2021	2022	2023	2024	2025
100	666	30	36	19

Esības pārbaudes 2021. – 2025. gadam veiktas 1538 muzeja priekšmetiem. Saskaņā ar plānu pilna krājuma esības pārbaude tiks veikta 2026. gada aprīlī, vienlaikus izvērtējot muzeja priekšmetu kvalitāti un atbilstību muzeja misijai.

Secinājums: iepriekšējā plānošanas perioda izvirzītie mērķi un uzdevumi krājuma darbā ir sasniegti un izpildīti.

Komunikācijas darbs:

Muzejam svarīgi nodrošināt pakalpojumus un piedāvājumus, kas balstīti uz pētniecībā iegūtiem materiāliem. Aptauju rezultāti un tiešā komunikācija ar muzeja interesentiem liecina, ka sabiedrību interesē klasiskas muzeju piedāvājuma formas – ekskursijas, ekspozīcijas un izstādes, tematiski pasākumi. Muzejs veiksmīgi nodrošina prasmju un zināšanu pasākumus visa vecuma grupām, iesaistot daudzas sabiedrības grupas, gan pašu rīkotajos pasākumos, gan sadarbojoties ar citām iestādēm, struktūrvienībām un nevalstiskajām organizācijām.

Pārskata periodā muzejs ir rīkojis šādus pasākumus:

- Valsts atceres pasākumus (Barikāžu diena, Komunistiskā genocīda upuru piemiņas diena, Lāčplēša diena);
- tradīciju pasākumus (Meteņdiena, Miķeļdiena, Andrejdiena);
- Vārkavas apkaimes Kulinārā mantojuma dienas;
- Muzeju nakts;
- izstādes (mākslinieku darbu izstādes, krājuma priekšmetu izstādes)
- Vārkavas apkaimes pagastu svētku ietvaros muzejs piedāvā radošās darbnīcas, izglītojošās programmas.

Informācija par muzeja aktivitātēm tiek ievietota Preiļu novada mājaslapā, pašvaldības informatīvajā bezmaksas izdevumā „Preiļu Novada vēstis”, reģionālajā laikrakstā „Vietējā avīze”, interneta vietnē *facebook.com*.

Izstādes un ekspozīcijas:

Muzejs izstādes rīko muzeja telpās, Vārkavas muižas pils zālē un Vārkavas Tautas nama zālē. Katra izstāde tiek atklāta vai noslēgta ar pasākumu, kurā apmeklētāji tiekas ar izstādes autoriem. Ik gadu skatāmas vietējo radošo mākslinieku darbu izstādes (gleznotāji, fotogrāfi, floristi, audēji, pinēji), kā arī tiek deponēti profesionālo mākslinieku darbi. Izstādes tiek organizētas ik pēc diviem – trijiem mēnešiem.

Muzeja rīkotās izstādes (skaits gadā)

Izstādes veids	2021	2022	2023	2024	2025
Mākslas darbu izstādes	2	5	7	10	9
Muzeja krājuma priekšmetu izstādes	1	1	1	1	1
Muzeja krājuma priekšmetu deponētās izstādes citiem	0	2	2	2	1

Muzejam 2022. gadā tika piešķirta telpa, kurā ierīkota ekspozīcija “No vecāsmātes pūra lādes”. Ekspozīcija uzreiz guva lielu atsaucību, jo tā piedāvā apmeklētājiem ne tikai apskatīt senos rokdarbus, bet arī izmēģināt aušanas, adīšanas un tamborēšanas procesu.

Klēts 1. stāva ekspozīcija tika papildināta ar jauniem priekšmetiem un pabeigta 2. stāva ekspozīcijas “Vārkavas apkaimes kulinārā mantojuma istaba” iekārtošana. Katru gadu ekspozīcijas tiek papildinātas ar jaunieguvumiem.

2022. gadā muzejam biedrība “Dzintars 2007” dāvināja savāktos materiālus par Rimicānu apkaimes vēsturi, kuri atradās bijušajā Rimicānu pamatskolas ēkā.

Muzeja ekspozīcijas

Nr. p.k.	Ekspozīcijas nosaukums	Uzsākta	Piezīmes
1.	Pirmā tautskola Latgalē	2013. gadā	Katru gadu tiek papildināta un pilnveidota
2.	Senā lauku sēta	2018. gadā	Tiek papildināta ar senajiem darba rīkiem
3.	Vārkavas apkaimes kulinārā mantojuma istaba	2020. gadā	Tiek papildināta ar foto, audio materiāliem
4.	No vecāsmātes pūra lādes, radošā darbnīca	2013. gadā	Tiek papildināta ar tekstilijām, foto materiāliem
5.	Rimicānu apkaimes ekspozīcija	Pieņemta no biedrības “Dzintars-2007” 2022. gadā	2025. gadā ekspozīcija ir pārvietota uz citām telpām, tiek plānota jauna ekspozīcijas koncepcija

Ekskursijas (skaits gadā)

2021	2022	2023	2024	2025
10	16	8	8	8

Pasākumi (skaits gadā)

2021	2022	2023	2024	2025
5	6	11	10	10

Secinājums: iepriekšējā plānošanas perioda izvirzītie mērķi un uzdevumi komunikācijas darbam ir sasniegti un izpildīti; ir izveidota muzeja facebook.com lapa, reprezentatīvie materiāli. Jāturpina darbs pie Vārkavas muižas pils ekspozīcijas izveidošanas.

Pētnieciskais darbs:

Pētnieciskā darba rezultāti tiek izmantoti ekspozīciju un izstāžu rīkošanai, publikācijām, ekskursiju vadīšanai. Ekspozīcijā “Pirmā tautskola Latgalē” ir pievienoti jauni priekšmeti un izpētes rezultātā izveidoti baneri par skolas attīstību no 1998. gada līdz 2016. gadam. Vārkavas muižas pilī ir izveidota izstāde par Vārkavas vidusskolas vēsturi. Klēts ekspozīcijas papildinātas ar foto un video materiāliem.

Pētniecības darba rezultātā par Maija dziedājumiem Latgalē un Vārkavas apkaimes krucifiksiem tika savākts ļoti daudz materiālu. Ņemot vērā to, ka krājumā bija Aizpūriešu krucifiksa detaļas, tika nolemts restaurēt un atjaunot šo krucifiksu. Krucifikss ir uzstādīts Vārkavā un muzeja apmeklētājiem tiek piedāvāts apskatei kā vides objekts.

Ir papildinātas esošās izglītojošā darba programmas un izveidota jauna – “Iepazīsti savu novadu un Latviju”.

Tiek vākti un apkopoti materiāli par Vārkavas apkaimes kultūrvēsturiskajiem objektiem, notikumiem, pasākumiem, saimniecisko darbību, izglītību un novadniekiem.

Pētnieciskā darba rezultāti ir pieejami visiem interesentiem.

Krājuma priekšmetu izmantošana pētnieciskajam darbam (vienības gadā)

2021	2022	2023	2024	2025
0	50	61	124	188

Secinājums: iepriekšējā plānošanas perioda izvirzītie mērķi un uzdevumi pētnieciskajam darbam ir sasniegti un izpildīti.

2.2. Mērķauditorija un darbs ar apmeklētājiem

Muzejs definējis sekojošas mērķauditorijas:

- skolēni un studenti;
- ģimenes ar bērniem, pirmsskolas iestāžu izglītojamie;
- vietējie iedzīvotāji;
- seniori;
- tūristi;
- mākslas un kultūras cienītāji;
- speciālisti, pētnieki, vēstures interesenti.

Nemot vērā mērķauditorijas intereses un pieprasījumu, muzejs piedāvā:

- ekskursijas ar gida stāstījumu;
- ekspozīcijas, izstādes;
- izglītojošā darba programmas;
- radošās darbnīcas;
- tikšanās ar vietējiem mājražotājiem un degustācijas;
- pārgājieni pa Vārkavas apkaimes teritoriju;
- valsts atceres pasākumi;
- tradīciju un tematiskie pasākumi;
- pētnieciskais darbs krājumā, lasītavā, piekļuve zinātniskām publikācijām, konsultācijas, NMKK.

Muzeja apmeklētāji, vietējie iedzīvotāji aizpilda anketas par muzeja apmeklēšanu, aktualitātēm un vēlmēm. Muzejā pēc pasākumiem un izstādēm ar apmeklētājiem tiek veiktas pārrunas, kas ir izdevies, kas nav. Katra gada noslēgumā tiek apkopots apmeklētāju skaits. Muzeja apmeklētāji savas domas uzraksta atsauksmju grāmatā, kuru muzeja darbinieki regulāri pārskata un izdara secinājumus.

Muzeja apmeklētāju skaits 2021. – 2025. gadā

Muzeja apmeklētāji	gads				
	2021	2022	2023	2024	2025
Kopā:	1070	1365	1931	2101	1800
Individuālie	393	361	449	750	343
Grupas	372	526	102	569	899
<i>t.sk. skolēnu grupas</i>	96	105	74	240	17
Izstāžu un pasākumu apmeklētāji	581	899	1408	1111	1440

2.3. Muzeja darbības spēju izvērtējums

Muzeja darbība krājuma, pētniecības un komunikācijas jomā tiek veikta saskaņā ar muzeja nozari reglamentējošiem normatīviem aktiem, muzeja stratēģiju un ikgadējiem darba plāniem. Plānoto aktivitāšu īstenošanas rezultāti atspoguļojas ekspozīcijās, izstādēs, nodarbībās un pasākumos. Muzejs ir sociāli atbildīga institūcija, kas adekvāti reaģē uz sabiedrībā notiekošiem procesiem, tas tiecas uz efektīvu izglītojošu darbu un krājuma saglabāšanu. Sabiedrības ieinteresētību muzeja piedāvājumā apliecina apmeklētāju skaita stabilitāte.

Muzejs ir izmantojis iespējas papildus līdzekļu piesaistei VKKF, iesaistījies Nacionālā muzeju kopkataloga projekta realizēšanā un muzeja krājuma digitalizācijā. Līdzšinējā muzeja darbība un pēdējo gadu sasniegto rezultātu analīze liecina, ka muzejs spējīgs īstenot izvirzītos mērķus un uzdevumus.

Muzeja darbības spēju veicinošie faktori:

- novada pašvaldības atbalsts;
- sadarbība ar novada kultūras, tūrisma un izglītības iestādēm;
- iespēja piedalīties projektos, saņemot novada pašvaldības līdzfinansējumu.

Darbības nodrošinājums un muzeja finansējums:

Muzejs tiek finansēts no pašvaldības budžeta.

Finansējuma avots	gads				
	2021	2022	2023	2024	2025
Kopā EUR	20070	28196	28096	31391	31479
Atalgojums	12265	18150	18700	19800	21000
Darba devēja VSAOI iemaksas, pabalsti, kompensācijas	2330	4970	5688	2394	5733
Citas izmaksas (komunālie un citi pakalpojumi)	5475	5076	3701	9197	4746

Pārskata periodā 2024. gadā esam piedalījušies VKKF projektu konkursā un ieguvuši finansējumu Aizpūriešu krucifiksa restaurācijai – EUR 2000. Arī turpmākajā plānošanas periodā plānojam piedalīties projektu konkursos Vārkavas muižas pils ekspozīcijas izveidošanai un tehniskās bāzes papildināšanai.

Muzejs ekspozīciju dizaina un saturiskās koncepcijas izstrādei piesaista līgumdarba veicējus. Līdzekļi tiek ielānāti muzeja budžetā.

Līdz 2025. gadam muzeja ieeja bija bezmaksas. Sākot ar 2025. gadu Preiļu novada pašvaldība apstiprināja muzeja pakalpojumu cenrādi.

Nr. p. k.	Pakalpojuma veids	Mērvienība	Cena EUR
1.	Muzeja apmeklējums		
1.1.	Ieejas maksa muzejā	1 persona	bezmaksas
1.2.	Izglītojošās programmas nodarbība	1 persona	0.50
1.3.	Ģimeņu svētku izklaides programma (kāzas, kristības u.t.t)	viens pasākums	50.00
2.	Gida pakalpojumi		
2.1.	Grupai muzejā		10.00
2.2.	Grupai pa Vārkavas apkaimes teritoriju		30.00
3.	Muzeja krājuma materiālu izmantošana		
3.1.	Pētnieciskajam darbam		bezmaksas
3.2.	Konsultācijām		bezmaksas
3.3.	Muzeja krājuma priekšmetu deponēšana novada teritorijā		bezmaksas
3.4.	Muzeja krājuma priekšmetu deponēšana ārpus novada		līgumcena
Ekskursiju grupu vadītājiem ieeja muzejā ir bez maksas.			
Pirmsskolas vecuma bērniem izglītojošās nodarbības ir bez maksas.			

Muzejs ir nodrošināts ar diviem stacionāriem datoriem, portatīvo datoru, planšeti, daudzfunkcionālo printeri (nodrošina kopēšanas un skenēšanas funkciju), projektoru, mobilo tālruni un fotoaparātu.

Muzeja personāls:

Muzeja personāls ir skaitliski neliels – 2 darbinieki; profesionāli, ar lielu atbildības sajūtu.

muzeja vadītājs – 40 stundas nedēļā (pilna slodze), mēnešalga EUR 900.00

krājuma glabātājs – 40 stundas nedēļā (pilna slodze), mēnešalga EUR 850.00

Muzeja darbinieki regulāri apmeklē piedāvātās apmācības, kursus un seminārus.

Muzejs sadarbībā ar NVA no 2023. gada piedalās programmā “Nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs”. Uz vienu vai diviem vasaras mēnešiem muzejs nodarbina vienu skolnieku.

No 2025. gada 1. aprīļa līdz 2026. gada 31. martam muzejā NVA ESF Plus projekta “Pasākumi iekļaujošai nodarbinātībai” ietvaros tika nodarbināts viens darbinieks – mākslinieks noformētājs. Viņa pienākumos ietilpa materiālu sagatavošana izglītojošā darba programmām,

telpu noformēšana pasākumiem, izstādēm, telpu uzkopšana. Līdz ar to muzeja darbiniekiem bija iespēja vairāk pievērsties pētniecības, komunikācijas un krājuma darbam.

Akreditācijas komisijas ieteikumu izpilde

Iepriekšējā muzeja akreditācija notika 2021. gadā, muzejam iegūstot akreditāciju uz pieciem gadiem. Akreditācijas komisijas norādījumi ir izpildīti.

Nr. p. k.	Ieteikums	Izpilde
1.	<p>Krājuma uzskaites, saglabāšanas un izmantošanas sekmēšanai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noformēt Krājuma komisijas aktuālo sastāvu kā atsevišķu dokumentu un precizēt, kurš ir Krājuma komisijas vadītājs • Pilnveidot krājuma iegūšanas dokumentus • Intensificēt darbu ar NMKK IS 	<p>2021. gadā ir pārskatīts krājuma komisijas nolikums. Ar muzeja vadītāja rīkojumu ir noteikts krājuma komisijas sastāvs un krājuma komisijas vadītājs. Rīkojums par krājuma komisijas noteikšanu Nr. 1-10/2. Krājuma komisijas nolikums ir apstiprināts 2024. gadā.</p> <p>Pārskatīti Dāvinājuma līguma punkti. Līgumi un akti tiek sagatavoti NMKK sistēmā.</p> <p>2022. gadā, piedaloties projektā, tika digitalizētas 110 vienības. NMKK ir ievadītas 843 vienības.</p>
2.	<p>Pilnveidot kritērijus, pēc kuriem vadoties, tiek noteikta priekšmetu atbilstība muzeja pamatkrājumam vai palīgkrājumam</p>	<p>Pamatojoties uz MK noteikumiem ir izstrādāti kritēriji pēc kuriem vadoties, tiek noteikta priekšmetu atbilstība muzeja pamatkrājumam vai palīgkrājumam.</p>
3.	<p>Izvērtēt esošo krājumu un veikt dziļāku muzeja krājuma kvalitātes un satura analīzi, definēt krājuma attīstības virzienus</p>	<p>Ir uzsākts darbs pie krājuma kvalitātes un satura analīzes. Krājuma darba politikā ir atrunātas galvenās tēmas un virzieni.</p>
4.	<p>Uzlabot muzeja publicitāti, izmantojot sociālo tīklu kontu sniegtās iespējas</p>	<p>Ir izveidota <i>facebook</i> muzeja lapa, kurā regulāri tiek likta informācija par muzeja jaunumiem un rīkotajiem pasākumiem.</p>
5.	<p>Sadarbībā ar pašvaldību rast iespējas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nodrošināt pilnu slodzi krājuma glabātājam • piešķirt muzejam papildus telpas jauniegūto priekšmetu apstrādei 	<p>2022. gadā Preiļu novada pašvaldība apstiprināja krājuma glabātājam pilnu darba slodzi.</p> <p>Muzejam ir atļauts izmantot papildus telpas Kovaļevsku ielā 4, Vārkavā (ēkā, kurā atrodas muzejs).</p>

SVID analīze

Darbības nodrošinājums

Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Pašvaldība finansē muzeja uzturēšanu. Muzejs nodrošināts ar darbam nepieciešamo inventāru un tehnoloģijām. Ērta muzeja atrašanās vieta pagasta centrā. Muzejam piešķirtas papildus telpas. Skaista, sakārtota vide.	Tehniskā darbinieka trūkums. Pēdējos gados ievērojami pieaug komunālās un ārpakalpojumu izmaksas; tās samazina finanses muzeja pakalpojumu satura attīstībai. Muzeju nozares speciālistu zemo atalgojums.	Dažādot muzeja kultūras pakalpojumu saturu. Ārējo finanšu līdzekļu piesaiste. Veidot kopējus novada muzeju piedāvājumus. Kopienas iesaiste muzeja darbā.	Finanšu trūkums pašvaldībā. Pašvaldībai ir arī citas prioritārās jomas. Citu apkārtējo muzeju straujā attīstība un konkurence. Sabiedrības neieinteresētība.

Krājuma darbs

Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Daudzveidīgs muzeja krājums. Tiek uzlaboti darba apstākļi ar krājuma materiāliem. Ir nodrošinājums ar datortehniku. Krājuma dokumentācija atbilst MK noteikumiem par Nacionālo muzeju krājumu.	Krājumā pieņemti maznozīmīgi priekšmeti, kuri neatbilst muzeja misijai. Pietrūkst telpu krājuma priekšmetu uzglabāšanai.	Izvērtēt palīgkrājuma priekšmetu atbilstību muzeja misijai.	Pašvaldības budžeta ierobežotās iespējas un prioritāšu maiņa. Ārējo faktoru ietekme (plūdi, ugunsgrēks, zādzības u.c.)

Komunikācijas darbs

Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Labā sadarbība ar citiem muzejiem, skolas atsauce pasākumu un izstāžu rīkošanā. Pagasta pašdarbības kolektīvu atbalsts un	Klēts ekspozīciju grūti apmeklēt cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Svešvalodu nezināšana.	Uzbūvēt muzeja klēts ēkai uzbauktuvi cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Piesaistīt cilvēkus ar svešvalodu	Var mazināties interese sabiedrībā par muzeju un visu kas ar to saistās. Iedzīvotāju skaita mazināšanās.

<p>atsaucība.</p> <p>Muzejs aktīvi piedalās novada pasākumos.</p> <p>Novada mājaslapā, novada laikrakstā, afišās tiek publicēta informācija par aktivitātēm un jaunumiem muzejā.</p> <p>Muzejam ir sava <i>facebook</i> lapa.</p> <p>Muzejam ir izveidoti reprezentatīvie materiāli.</p> <p>Muzejs ir atvērts apmeklētājiem sestdienās un pēc iepriekšējas pieteikšanās svētdienās.</p>		<p>zināšanām.</p> <p>Vairāk strādāt ar reklāmas iespējām.</p> <p>Strādāt vairāk ar muzeja apmeklētājiem un novada iedzīvotājiem, izzinot viņu vēlmes un vajadzības.</p> <p>Izveidot jaunas ekspozīcijas un izglītojošā darba programmas.</p>	<p>Dabas un veselības apstākļi.</p> <p>Plašs piedāvājums kultūras jomā novadā un tuvākā apkārtnē.</p> <p>Liels attālums no galvaspilsētas.</p> <p>Ekonomiskās situācijas ietekme un cenu kāpums.</p>
---	--	--	--

Pētnieciskais darbs

Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
<p>Iespēja popularizēt pētnieciskā darba rezultātus pasākumos, izstādēs, nodarbībās ar skolēniem.</p> <p>Savāktie materiāli ir apkopoti un pieejami interesentiem muzejā.</p>	<p>Pētnieciskais darbs virzās ļoti lēni.</p> <p>Finansiālo līdzekļu nepietiekamība neļauj piesaistīt speciālistus.</p>	<p>Sadarbībā ar skolām un augstskolām piedāvāt pētniecisko darbu tēmas.</p> <p>Pētnieciskajā darbā tiek iesaistīti skolēni, studenti.</p> <p>Pētniecisko darbu atbalsta augstskolu pasniedzēji.</p>	<p>Finanšu trūkums pētnieciskajam darbam.</p>

Personāla un finanšu vadība

Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
<p>Darbinieka ieinteresētība pilnveidot zināšanas, apmeklējot kursus, seminārus.</p>	<p>Liels attālums līdz galvaspilsētai. Kursi tiek organizēti galvenokārt Rīgā. Kursi un apmācības ir dārgas.</p>	<p>Kursi notiek attālināti vai tiek piedāvāti reģionos.</p>	<p>Pašvaldības budžeta ierobežotās iespējas un prioritāšu maiņa.</p>

Secinājumi:

- Muzejam ir nozīmīgs krājums, profesionāli un atbildīgi darbinieki, kultūrvēsturiskais mantojums, kas balstās uz vēstures vērtībām, izdevīga atrašanās vieta, lai kompetenti un mūsdienīgi piedāvātu muzeja pakalpojumus sabiedrībai.
- Izvērtēt palīgkrājuma priekšmetu atbilstību muzeja misijai un strādāt pie krājuma priekšmetu ievadīšanas NMKK sistēmā.
- Pēc 2025. gada pieredzes, muzejs nonāca pie secinājuma, ka nepieciešams viens – tehniskais darbinieks, kurš atbild par tīrību muzeja ekspozīcijās un palīdz sagatavot materiālus izglītojošajām programmām, noformējumus pasākumiem un izstādēm, lai esošajiem muzeja darbiniekiem būtu vairāk laika pievērsties pētnieciskajam darbam, jaunu ekspozīciju un izglītojošo programmu veidošanai un īstenošanai.
- Muzejam ir visi nosacījumi, lai turpinātu strādāt, attīstīties un piedāvāt jaunus muzeja pakalpojumus.

3. STRATĒGISKĀ DAĻA

Vārkavas novadpētniecības muzeja darbības un attīstības stratēģijas 2027.-2031. gadam ilgtermiņa stratēģiskie mērķi un prioritātes ir noteikti saskaņā ar augstāka līmeņa plānošanas dokumentiem un izvērtējot Vārkavas novadpētniecības muzeja resursus, iespējas, kā arī iepriekšējā plānošanas periodā sasniegtos rezultātus.

3.1. Politikas mērķi

2027.-2031. gadiem noteikti šādi galvenie mērķi:

- nodrošināt muzeja misijai atbilstoša krājuma attīstību, kas ietver strukturētu tematisko klasifikāciju, priekšmetu ilgtermiņa saglabāšanu un fizisku un digitālu pieejamību sabiedrībai, pētniekiem un nākamajām paaudzēm;
- nodrošināt Vārkavas apkaimes vēstures procesu pētniecību, pētīt un apzināt kultūrvēsturisko mantojumu un ar to saistītās materiālās un nemateriālās vērtības laika posmā no 16. gs. līdz mūsdienām;
- sekmēt mūsdienīga muzeja attīstību, pilnvērtīgi izmantot muzejā uzkrātās vērtības sabiedrības izglītošanai un informēšanai un paaugstināt sabiedrības brīvā laika izmantošanas kvalitāti, ņemot vērā muzeja apmeklētāju viedokli.

3.2. Prioritārie virzieni, mērķi un sagaidāmie darbības rezultāti 2027.-2031. gadam

1. prioritāte: Muzeja krājuma satura kvalitātes izvērtēšana un tā pieejamības veicināšana

Nr. p.k.	Mērķi	Aktivitātes	Rezultāti	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finanšu avots (norāda, ja nepieciešams papildus finansējums)
1.	Papildināt, dokumentēt, digitalizēt un saglabāt krājuma priekšmetus	1. Rīkot mērķtiecīgas ekspedīcijas krājuma papildināšanai. 2. Turpināt krājuma uzskaiti un digitalizāciju. 3. Uzlabot krājuma glabāšanas apstākļus.	Papildināts krājums ekspozīciju pilnveidošanai un jaunu ekspozīciju izveidei. Pilnveidota krājuma dokumentācija un digitalizācija. Nodrošināti ilgtspējīgi glabāšanas apstākļi.	Krājuma glabātājs, muzeja vadītājs.	2027. – 2031.	
2.	Veikt krājuma priekšmetu kolekciju esības pārbaudes	1. Veikt krājuma satura inventarizāciju. 2. Veikt priekšmetu finansiālo novērtēšanu.	Salīdzināti priekšmetu ieraksti aktos un līgumos, inventāra grāmatās, novērtētas priekšmetu saglabātības pakāpes un priekšmetu glabāšanas apstākļi, novērtēti priekšmeti finansiāli. Identificēti izņemamie priekšmeti un sastādīts saraksts.	Krājuma glabātājs, krājuma komisija.	2027. – 2031.	
3.	Nodrošināt eksponēto un neeksponēto krājuma priekšmetu pastāvīgu pieejamību muzeja apmeklētājiem	1. Palielināt sabiedrības piekļuvi krājumam digitāli un izstāžu formā. 2. Rīkot krājuma priekšmetu tematiskās izstādes.	Krājums pieejams pētniekiem un sabiedrībai.	Krājuma glabātājs, muzeja vadītājs.	2027. – 2031.	

2. prioritāte: Vārkavas apkaimes kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšana un izpēte

Nr. p.k.	Mērķi	Aktivitātes	Rezultāti	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finanšu avots (norāda, ja nepieciešams papildus finansējums)
1.	Turpināt veikt muzeja krājuma kolekciju izpēti, lai ar muzejā esošiem priekšmetiem nodrošinātu un veidotu apmeklētājiem pamatotu interpretāciju par Vārkavas apkaimes vēsturi un tās skolām.	1. Izpētīt kolekcijas. 2. Papildināt esošās ekspozīcijas ar krājuma priekšmetiem. 3. Izveidot jaunas izstādes. 4. Apkopot informāciju par Vārkavas apkaimes skolām. 5. Papildināt kartotēkas ar zinātniskajiem aprakstiem.	Papildinātas esošās ekspozīcijas. Izveidotas jauna izstādes. Sagatavota publikācija par Vārkavas apkaimes skolām. Papildinātas zinātniskās kartotēkas.	Krājuma glabātājs, muzeja vadītājs.	2027. – 2031.	
2.	Apzināt, pētīt un popularizēt novadnieku devumu Vārkavas apkaimes attīstībai.	1. Papildināt informāciju par novadniekiem. 2. Apkopot pētnieciskā darba rezultātus.	Palielināts muzeja piedāvājumu klāsts un apzināts novadnieku devums. Izveidotas prezentācijas, izstādes, pasākumi.	Krājuma glabātājs, muzeja vadītājs.	2027. – 2031.	
3.	Balstoties uz muzeja krājuma un citu avotu izpēti, veidot ilgtspējīgas ekspozīcijas, izglītojošas nodarbības un lekcijas sabiedrības izglītošanai par Vārkavas apkaimes vēsturi un kultūrvēsturisko mantojumu.	1. Izpētīt un apkopot vēsturiskos notikumus Vārkavas apkaimē. 2. Izpētīt, izvērtēt un iekļaut krājuma priekšmetus un citus pētniecības materiālus Vārkavas muižas pils ekspozīcijā. Sagatavot projekta pieteikumu VKKF. 3. Izpētīt Rimicānu apkaimes vēsturi.	Izveidota izglītojošā programma par vēsturiskajiem notikumiem Vārkavas apkaimē. Izveidota ekspozīcija Vārkavas muižas pilī. Atjaunota Rimicānu apkaimes vēstures ekspozīcija.	Krājuma glabātājs, muzeja vadītājs.	2027. – 2031.	Pašvaldības un VKKF finansējums

3. prioritāte: Konkurētspējīga kultūras piedāvājuma nodrošināšana un sabiedrības iesaiste kultūras satura veidošanā un komunikācijā

Nr. p.k.	Mērķi	Aktivitātes	Rezultāti	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finanšu avots (norāda, ja nepieciešams papildus finansējums)
1.	Uzturēt sabiedrībā pozitīvu muzeja tēlu, efektīvi izmantojot esošās un meklējot jaunas komunikācijas iespējas, popularizēt muzeju Preiļu novada un Latvijas iedzīvotāju vidū.	1. Sagatavot informāciju masu medijiem par muzeja aktivitātēm. 2. Attīstīt komunikāciju sociālajos tīklos. 3. Uzturēt un pilnveidot muzeja pozitīvo tēlu. 4. Veidot vienotu vizuālo identitāti. 5. Muzeja darbinieku dalība un pieredzes apmaiņa, profesionālās kvalifikācijas celšana muzeju nozares institūcijās.	Kvalitatīva, saistoša informācija par muzeja piedāvājumiem. Palielinās muzeja sekotāju skaits sociālajos tīklos. Stiprināts muzeja tēls un atpazīstamība. Kompetenti muzeja darbinieki.	Krājuma glabātājs, muzeja vadītājs.	2027. – 2031.	
2.	Izveidot daudzveidīgu, atraktīvu muzeja piedāvājumu, kas vērsts uz sabiedrības izglītošanu un kvalitatīvu brīvā laika pavadīšanu.	1. Veikt muzeja apmeklētāju interešu un vēlmju izpēti. 2. Izveidot daudzveidīgas, izziņošas un saturīgas izstādes, ekspozīcijas un pasākumus.	Palielinās sabiedrības informētība par muzeja vērtībām. Piesaistītas jaunas muzeja apmeklētāju grupas. Iekārtotas jaunas ekspozīcijas un izstādes.	Krājuma glabātājs, muzeja vadītājs.	2027. – 2031.	
3.	Izmantot muzeja darbības jomās dažādu institūciju un nevalstisko organizāciju atsaucību un labvēlību paplašinot sadarbības loku.	1. Meklēt jaunus sadarbības partnerus. 2. Turpināt un stiprināt sadarbību ar esošajiem sadarbības partneriem.	Paplašināts sadarbības partneru loks. Sadarbības partneru iesaiste pasākumu rīkošanā un realizēšanā.	Krājuma glabātājs, muzeja vadītājs.	2027. – 2031.	

4. STRATĒGIJAS IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBA

Stratēģijas ieviešanas uzraudzība un atskaitīšanās notiek vairākos līmeņos, ievērojot Latvijas Republikas muzeju nozares normatīvo aktu un likumu prasības, Preiļu novada pašvaldības, Kultūras un tūrisma pārvaldes un muzeja noteikto kārtību.

Vārkavas novadpētniecības muzejs ir Preiļu novada pašvaldības Kultūras un tūrisma pārvaldes pārraudzībā esoša iestāde, kuras darbu organizē muzeja vadītājs. Par muzeja stratēģijas plāna virzību un izpildi atbild muzeja vadītājs. Muzeja darbības stratēģiju un attīstību paredzēts aktualizēt katru gadu budžeta plānošanas gaitā.

Muzejs gada beigās, plānojot nākošā gada budžetu, sastāda gada aktivitāšu grafiku. Muzeja darbinieki pārrunās saplāno ikdienas darba norises un mēneša pasākuma aktualitātes. Reizi mēnesī Preiļu novada pašvaldības Kultūras un tūrisma pārvaldei un Sabiedrības iesaistes un mārketinga daļai muzejs sagatavo un iesniedz izstāžu un pasākumu plānus.

Katra gada nogalē muzejs sagatavo un iesniedz novada pašvaldībai pārskatu par gada darbu, tas tiek iekļauts kopējā pašvaldības publiskajā pārskatā, kas publiski pieejams pašvaldības mājas lapā. Krājuma glabātājs pašvaldības grāmatvedībai sagatavo aktus par dāvinājumā saņemtajiem muzeja krājuma priekšmetiem un atskaiti par muzejā veiktajām esības pārbaudēm.

Muzeja vadītājs reizi gadā sagatavo darbu pārskatu Latvijas digitālajā Kultūras kartē www.kulturaskarte.lv.

Vārkavas novadpētniecības muzeja Darbības un attīstības stratēģijas izstrādāšanā iesaistītie darbinieki:

Muzeja vadītāja – Elvīra Āboliņa

Muzeja krājuma glabātāja – Inga Krekele

VĀRKAVAS NOVADPĒTNIECĪBAS MUZEJA KRĀJUMA DARBA POLITIKA 2027 – 2031

Vārkavas novadpētniecības muzeja (turpmāk tekstā – muzejs) krājuma politika izstrādāta pamatojoties uz MK Noteikumiem Nr. 956 „Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu” un Muzeja nolikumu.

Vārkavas novadpētniecības muzeja krājuma darba politika ir stratēģisks dokuments, kas nosaka ilgtspējīgas un profesionālas krājuma pārvaldības principus, aptverot tā veidošanas, papildināšanas, uzskaites, saglabāšanas, izmantošanas un digitalizēšanas virzienus laikposmā no 2027. līdz 2031. gadam.

Muzeja misija – apzināt, vākt, pētīt, saglabāt un popularizēt Vārkavas, Rožkalnu un Upmalas pagastu kultūrvēsturiskās materiālās un nemateriālās vērtības, vairojot iedzīvotāju izpratni un zināšanas par sava novada kultūras mantojumu. Īpašu uzmanību veltīt zemnieku bērnu pirmās tautskolas Latgalē vēstures gaitai.

Politika tiek pārskatīta un papildināta reizi piecos gados.

1. Krājuma darba politikas mērķis un uzdevumi

Krājuma darba mērķis ir nodrošināt muzeja misijai atbilstoša krājuma attīstību, kas ietver strukturētu tematisko klasifikāciju, priekšmetu ilgtermiņa saglabāšanu un fizisku un digitālu pieejamību sabiedrībai, pētniekiem un nākamajām paaudzēm.

Uzdevumi:

1. papildināt muzeja misijai atbilstošu muzeja krājumu, balstoties uz izstrādāto Krājuma darba politiku un krājuma komplektēšanas principiem;
2. dokumentēt un saglabāt krājuma priekšmetus atbilstoši MK noteikumiem Nr. 956 “Noteikumi par Nacionālo muzeja krājumu” un Vārkavas novadpētniecības muzeja krājuma veidošanas, papildināšanas, uzskaites, saglabāšanas un izmantošanas kārtībai;
3. turpināt vākt lietiskos un rakstiskos materiālus un fotogrāfijas par pirmo tautskolu Latgalē un citām Vārkavas apkaimes skolām no to pirmsākumiem līdz mūsdienām;
4. veikt krājuma priekšmetu kolekciju esības pārbaudes atbilstoši noteiktajam grafīkam un muzeja priekšmetu finansiālo novērtēšanu;

5. nodrošināt eksponēto un neeksponēto krājuma priekšmetu pastāvīgu pieejamību muzeja apmeklētājiem;
6. ievadīt priekšmetu datus Nacionālā muzeja krājuma kopkataloga (NMKK) informācijas sistēmā, izgatavot priekšmetu digitālos attēlus un pievienot priekšmetu aprakstiem;
7. nodrošināt krājuma glabāšanas apstākļus, lai tie atbilstu MK noteikumiem Nr. 956 "Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu".

2. Krājuma satura raksturojums un izvērtējums

Vārkavas novadpētniecības muzeja krājums sastāv no pamatkrājuma un palīgkrājuma. Muzeja krājumā uz 2025. gada 31. decembri ir 2776 vienības, tai skaitā pamatkrājumā – 753 vienības. Kopkatalogā ievadītas 843 vienības.

Muzeja krājums ir mērķtiecīgi papildināts atbilstoši muzeja misijai un darbības mērķiem. Saglabājot Vārkavas apkaimes teritoriālo iedalījumu, muzejs krājuma veidošanas un pētnieciskā darba gaitā mēģina aptvert visu iespējamo laika posmu kopš Vārkavas apkaime ir cilvēku apdzīvota. Pamatojoties uz Latvijas vēstures hronoloģiju, cenšamies radīt pilnīgu, laika ziņā nepārtrauktu kopainu par Vārkavas apkaimes vēsturisko un izglītības attīstību. Krājums tiek komplektēts tā, lai cilvēki ar dažādām interesēm varētu iegūt pēc iespējas izsmeļošāku informāciju par Vārkavas apkaimes vēsturiskajiem procesiem, lielāko uzmanību pievēršot apkaimes skolu vēsturei. Tas aptver laiku no senvēstures līdz mūsdienām un ir atvērts nākotnes procesu dokumentēšanai.

Muzeja krājumu pārsvarā veido 19. – 20. gs. raksturojoši muzeja priekšmeti. Daļa muzeja priekšmetu iegūti 20. gs. 90. gados, kad radās doma par ekspozīcijas izveidošanu par pirmo tautskolu Latgalē zemnieku bērniem, sagaidot skolas 155. gadadienu. Krājums veidojas no personu un iestāžu dāvinājumiem.

Krājumu papildinot, tiek ņemti vērā šādi kritēriji:

1. atbilstība muzeja misijai;
2. atbilstība hronoloģiskajiem, teritoriālajiem un tematiskajiem ietvariem;
3. priekšmeta autentiskums un unikalitāte; priekšmeta zinātniskā, kultūrvēsturiskā, memoriālā, mākslinieciskā vērtība;
4. priekšmeta aktualitāte notikumu kontekstā un plānotajā muzeja darbībā;
5. priekšmeta saglabātība un restaurācijas iespējas;
6. iespēja izmantot muzeja izglītojošā darbā;
7. iespēja priekšmetu novietot esošajās krātuvēs.

Pamatkrājumā ir muzeja priekšmeti, kuriem ir kultūrvēsturiska, mākslinieciska, memoriāla un zinātniska vērtība un kuri atbilst muzeja misijai un krājuma komplektēšanas politikai.

Palīgkrājumā ir:

1. muzeja priekšmetu pārējie eksemplāri, ja muzeja krājumā ir analogi attiecīgā priekšmeta eksemplāri;
2. muzeja priekšmeti, kas izgatavoti pētnieciskām, kultūrizglītojošām vai ekspozīcijas vajadzībām;
3. pietiekami neizpētīti muzeja priekšmeti, kurus pēc to izpētes varētu iekļaut pamatkrājumā;
4. slikti saglabājušies muzeja priekšmeti, kurus pēc to restaurēšanas varētu iekļaut pamatkrājumā;
5. muzeja priekšmeti no nenoturīgiem un nepārbaudītiem materiāliem;
6. muzeja priekšmeti, kuriem ir zemāka mākslinieciskā vērtība nekā pamatkrājumā iekļautajiem priekšmetiem.

Sistemātiski tiek veikts darbs pie krājuma datu ievades NMKK un digitālo attēlu izgatavošanas, ko veic muzeja krājuma glabātāja.

2.1. Krājuma galvenās tēmas

- izglītība un kultūra Vārkavas apkaimē;
- vēsturiskie notikumi, tradīcijas;
- ievērojamu novadnieku dzīve un darbība.

Muzejā ir izveidots muzeja priekšmetu klasifikators vadoties pēc NMKK. Pēc klasifikatora muzeja krājuma priekšmeti iedalās 5 lielās grupās: lietiskie, rakstiskie, tēlojošie, audio vizuālie un IT priekšmeti un dabas priekšmeti.

Krājums, saskaņā ar muzeja nolikumu, tiek glabāts centralizēti un izvietots divās ēkās:

1. pamatēkā (krājuma telpa un ekspozīciju telpas), apkurināmas, Kovaļevsku iela 4, Vārkava, Vārkavas pagasts. Ekspozīciju telpās izvietoti lietiskie, rakstiskie, tēlojošie, audio vizuālie un IT, kā arī dabas priekšmeti, kopskaitā – 899, pamatkrājuma priekšmeti – 486.
2. muzeja klēts, telpas neapkurināmas, Kovaļevsku iela 5a, Vārkava, Vārkavas pagasts. Klētī izvietoti lietiskie muzeja priekšmeti, kopskaitā – 192, pamatkrājuma priekšmeti – 92.

2.2. Krājuma esības pārbaudes un krājuma novērtēšana

Krājuma esības pārbaudes veic saskaņā ar muzeja darba plānu, salīdzinot esošos priekšmetus ar ierakstiem inventāra grāmatās, līgumos, aktos un pārējā uzskaites dokumentācijā. Vienlaikus ar krājuma esības pārbaudi veic arī krājuma izvērtēšanu. Izvērtējot krājuma saturu, redzams, ka palīgkrājumā ir daudz vienādas kategorijas priekšmetu (piemēram, darba rīki). Muzejs krājumā neuzņems liela izmēra mēbeles, rokas un mehānizētus darba rīkus, dabas priekšmetus.

Laika periodā no 2021. gada līdz 2026. gadam muzejā ir veiktas sekojošas esības pārbaudes:

Krājuma priekšmeti	Pārbaudes veikšanas termiņš
Deponētie priekšmeti (līgums Nr. 1 – 25.01.2021.)	10.07.2022. – 10.06.2022.
2021. gadā pieņemtie dāvinājuma priekšmeti	02.08.2023. – 29.09.2023.
2022. gadā pieņemtie dāvinājuma priekšmeti	05.10.2023. – 22.11.2023.
Deponētie priekšmeti (līgums Nr. 4 – 28.11.2019.; līgums Nr. 1 – 25.01.2021.; līgums Nr. 2 – 26.02.2021.)	15.01.2024. – 30.01.2024.
2023. gadā pieņemtie dāvinājuma priekšmeti	02.12.2024. – 16.12.2024.
2024. gadā pieņemtie dāvinājuma priekšmeti	15.01.2025. – 15.02.2025.
NMKK ievadītie pamatkrājuma priekšmeti (līdz 31.12.2024.)	15.01.2025. – 20.02.2025.
Deponētie priekšmeti (līgums Nr. 1 – 25.01.2021.; līgums Nr. 2 – 26.02.2021.)	08.01.2026. – 30.01.2026.
Pilna muzeja krājuma esības pārbaude	2026. gada aprīlis

Krājuma esības pārbažu grafiks 2027. – 2031. gadam:

Gads	Krājuma priekšmeti
2027.	Deponētie priekšmeti (līgums Nr. 1 – 25.01.2021.; līgums Nr. 2 – 26.02.2021.) Tekstilijas
2028.	Deponētie priekšmeti (līgums Nr. 1 – 25.01.2021.; līgums Nr. 2 – 26.02.2021.) Audiovizuālie un IT priekšmeti
2029.	Deponētie priekšmeti (līgums Nr. 1 – 25.01.2021.; līgums Nr. 2 – 26.02.2021.) Darba rīki
2030.	Pilna muzeja krājuma esības pārbaude
2031.	Deponētie priekšmeti (līgums Nr. 1 – 25.01.2021.; līgums Nr. 2 – 26.02.2021.) Tēlojošie priekšmeti

2.3. Krājuma papildināšanas avoti

Lai veidotu perspektīvā plānotos muzeja piedāvājumus, kas atbilst muzeja misijai un darba mērķim, nepieciešams veidot atbilstošu muzeja krājumu. Ja nav iespējams iegādāties dažādus priekšmetus, kas nepieciešami, lai papildinātu muzeja krājumu un nodrošinātu pilnīgu izstāžu un ekspozīciju darbu ar priekšmetiem, muzejs sadarbojas ar valsts akreditētiem muzejiem.

Laba sadarbība ir izveidojusies ar Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzeju, no kura tiek deponēti krājuma priekšmeti gan ekspozīcijām, gan izstādēm. Šī sadarbība tiek izmantota arī Valsts atceres un piemiņas dienu pasākumos.

Aktīvi muzeja krājuma veidotāji ir Vārkavas apkaimes iedzīvotāji, mākslinieki, amatnieki un fotogrāfi, kuri to papildina ar saviem dāvinājumiem.

2027. – 2031. plānošanas periodā muzejs plāno organizēt ekspedīcijas, kuru laikā tiks vākti materiāli par Vārkavas apkaimes skolu vēsturi, īpašu uzmanību pievēršot fotogrāfijām un atmiņu stāstiem.

2.4. Krājuma papildināšanas metodes

- dāvinājumi (no privātpersonām, iestādēm, uzņēmumiem un sabiedriskajām iestādēm) ir krājuma papildināšanas pamatmetode;

Dāvinājumos iegūto priekšmetu skaits 2021. – 2025. gadā

Vienību skaits	Gads
19	2025
36	2024
30	2023
666	2022
100	2021

- ekspedīcijas;
- pirkumi.

2.4. Prioritārās tēmas krājuma papildināšanai 2027. – 2031.gadam

Prioritārās muzeja krājuma papildināšanas tēmas:

- Vārkavas apkaimes skolas – apzināt un savākt dokumentus, fotogrāfijas, atmiņu stāstus, lietiskos priekšmetus;

- Vārkavas muižas pils vēsture – papildināt ar sadzīves priekšmetiem, rokrakstiem, fotogrāfijām, tēlojošajiem priekšmetiem;
- Vārkavas apkaimes novadnieku daiļrade – apzināt un savākt lietiskos, rakstiskos, tēlojošos un audiovizuālos priekšmetus.

Izpētot šīs tēmas, tiks izveidota ekspozīcija “Vārkavas muižas sapņu ceļi” un papildinātas esošās ekspozīcijas.

2.5. Krājuma pieejamība un izmantošana

Muzejs nodrošina krājuma pieejamību sabiedrībai un tā izmantošanu zinātniski pētnieciskā, kultūras, izglītības un estētiskās audzināšanas jomā, saskaņā ar MK Noteikumiem par Nacionālo muzeja krājumu.

Interesenti ar krājuma priekšmetiem var iepazīties muzeja izstādēs, pamatekspozīcijās, pasākumos, kā arī digitālajos resursos – NMKK Vārkavas novadpētniecības muzeja krājuma datubāzē. Ar neeksponēto krājuma daļu iespējams iepazīties arī klātienē, iepriekš piesakot un saskaņojot krātuves apmeklējumu. Muzejs ir pieejams katru darba dienu no plkst. 9:00 līdz 16:30. Aktīvajā tūrisma sezonā – no maija līdz oktobrim – muzejs ir atvērts arī sestdienās no plkst. 10:00 līdz 16:00.

Muzeja krājums tiek deponēts citiem muzejiem un institūcijām saskaņā ar Vārkavas novadpētniecības muzeja krājuma veidošanas, papildināšanas, uzskaites, saglabāšanas un izmantošanas kārtību. Muzejs pārsvarā deponē fotoizstādes un gleznas. Ir deponēti arī atsevišķi muzeja priekšmeti pēc deponējuma ņēmēja iesniegumā minētā mērķa. Deponējumi tiek veikti sava novada teritorijā.

Muzejs ekspozīcijās izmanto fotogrāfiju un dokumentu kopijas, tādējādi saudzējot oriģinālus. Kopijas muzeja priekšmetiem nav veidotas, muzejpedagoģiskajās programmās tiek izmantoti oriģināli, lai muzeja apmeklējums būtu interesantāks un daudzveidīgāks, kā arī veicinātu izpratni par doto priekšmetu un tā izmantošanas nozīmi.

2.6. Krājuma saglabāšana, konservācija un restaurācija

Muzejam nav akreditēta restauratora, tādēļ konservācijas un restaurācijas darbi notiek ierobežotā apmērā – primāri tikai priekšmetiem, kurus plānots eksponēt. Krājuma priekšmetu primāro apstrādi, atputekļošanu un tīrīšanu sagatavošanai izstādēm veic krājuma glabātājs.

Krājuma esības pārbaužu laikā, izvērtējot priekšmetu saglabātību, tiek atzīmēti priekšmeti, kuriem nepieciešama konservācija vai restaurācija. Lielākajai daļai rakstisko priekšmetu tīrīšana un preventīvā saglabāšana notiek muzejā. Preventīvā konservācija tiek veikta visiem jauniegūtajiem priekšmetiem pirms to iekļaušanas muzeja krājumā.

2.7. Krājuma dokumentēšana, uzskaitē un digitalizācija

Lai nodrošinātu krājuma saglabāšanu un pieejamību, muzejā tiek īstenota sistemātiska digitalizācija – priekšmetu digitālo kopiju izveide, metadatu sagatavošana, arhivēšana un droša glabāšana, kā arī datu ievade krājuma uzskaites sistēmā un to publiskas pieejamības nodrošināšana. Digitalizācijas process notiek, ievērojot Kultūras informācijas sistēmu centra (KISC) izstrādāto “Muzeju krājuma digitalizācijas rokasgrāmatu”.

Vārkavas novadpētniecības muzeja krājuma uzskaitē, priekšmetu ierakstīšana aktos, reģistrēšana inventāra grāmatās, klasifikācija un uzskaites kartotēkas veidošana notiek saskaņā ar MK Noteikumiem par Nacionālo muzeja krājumu, Vārkavas novadpētniecības muzeja nolikumu un Vārkavas novadpētniecības muzeja krājuma veidošanas, papildināšanas, uzskaites, saglabāšanas un izmantošanas kārtību. Par krājuma dokumentēšanu atbild krājuma glabātājs.

3. Pašreizējās krājuma darba politikas izvērtējums

Iepriekšējā plānošanas periodā 2021. – 2026. tika izvirzīti šādi darba uzdevumi. Izvirzītie darba uzdevumi ir izpildīti daļēji.

Izvirzītais darba uzdevums	Izpilde
Veikt izpēti un turpināt apzināt kultūrvēsturisko mantojumu Vārkavas novada teritorijā un papildināt esošo muzeja krājumu.	Izpētes rezultātā ir izveidota Vārkavas apkaimes Kulinārā mantojuma istaba.
Turpināt vākt lietiskos un rakstiskos materiālus un fotogrāfijas par pirmo tautskolu Latgalē zemnieku bērniem un citām novada skolām no to pirmsākumiem līdz mūsdienām.	Šis uzdevums paliek aktuāls arī nākamajam plānošanas periodam, jo savāktais materiāls nav pietiekošs ekspozīcijas papildināšanai.
Turpināt vākt lietiskos, rakstiskos un foto materiālus par saimnieciskās vides attīstību Vārkavas novadā – lauksaimniecības un amatniecības darba rīkus klēts ekspozīcijas papildināšanai.	Ir savākts pārāk daudz darba rīku, tāpēc ir jāizvērtē priekšmetu lietderība, paredzot priekšmetu izņemšanu no palīgkrājuma.
Apkopot novada iedzīvotāju atmiņas, dzīvesstāstus un radošos darbus.	Muzeja krājums ir papildināts ar novadnieku radošajiem darbiem.
Koncentrēt resursus, lai nodrošinātu muzeja krājuma datu un tā pētnieciskā darba rezultātu pieejamību plašākai sabiedrībai. Turpināt informācijas ievadi Nacionālā muzeja krājuma	Muzeja pamatkrājuma vienības ir ievadītas NMKK sistēmā. Izvērtējot palīgkrājuma priekšmetus, turpināsim ievadīt tos sistēmā.

kopkataloga informācijas sistēmā.	
Nodrošināt krājuma glabāšanas apstākļus atbilstoši MK 21.11.2006. Nr. 956 “Noteikumiem par Nacionālo muzeju krājumu”.	Esošais krājums tiek saglabāts atbilstoši noteikumiem. Jādomā par telpu paplašināšanu, jo pieņemot jaunus priekšmetus krājumā nav vietas to atbilstoši glabāšanai.

4. Krājuma darbā konstatētās problēmas un no situācijas izrietošās darbības prioritātes

4.1. Problēmas

- telpu trūkums krājuma izvietojšanai;
- nav izolatora telpas, kurā ievieto un apstrādā priekšmetus, kas inficēti ar kaitēkļiem, sēnītēm vai citādi;
- krājumā pieņemti maznozīmīgi priekšmeti, kuri neatbilst muzeja misijai;
- nav tehniskā darbinieka, kurš varētu piedalīties priekšmetu pirmapstrādē.

4.2. Krājuma darba prioritātes un no tām izrietošās rīcības 2027. – 2031. gadā

Nr.	Krājuma darba prioritāte	Rīcība
1.	Nodrošināt optimālus apstākļus krājuma glabāšanai, izmantošanai un papildināšanai.	Atrast papildus telpas muzeja priekšmetu glabāšanai.
2.	Palīgkrājuma priekšmetu izvērtēšana.	Muzeja misijai neatbilstošo priekšmetu izņemšana no palīgkrājuma.
3.	Turpināt darbu pie priekšmetu ievadīšanas NMKK.	Jaunieguvumu un palīgkrājuma priekšmetu ievadīšana NMKK.
4.	Izveidot Vārkavas muižas pilī ekspozīciju “Vārkavas muižas sapņu ceļi”.	1. Savākt un papildināt muzeja krājumu ar atbilstošiem priekšmetiem ekspozīcijas izveidošanai. 2. Izstrādāt ekspozīcijas dizainu.
5.	Pilnveidot Rimicānu apkaimes ekspozīciju.	1. Pārcelt ekspozīciju uz citām telpām. 2. Izstrādāt ekspozīcijas dizainu un koncepciju.
6.	Celt muzeja darbinieku kvalifikāciju.	Apmeklēt piedāvātos kvalifikācijas celšanas kursus.

VĀRKAVAS NOVADPĒTNIECĪBAS MUZEJA PĒTNIECĪBAS DARBA POLITIKA 2027 – 2031

Vārkavas novadpētniecības muzeja (turpmāk tekstā – muzejs) pētniecības darba politika izstrādāta vadoties no muzeja nolikuma, misijas, muzeja darbības sfērām, krājuma kolekcijas iespējām, sabiedrības vajadzībām un interesēm. Pētniecības darba politika izvirza muzeja darbības virziena mērķus, uzdevumus un sasniedzamos rezultātus.

Pētniecības darba politika 2027.–2031. gadam ir dokuments, kas raksturo muzeja pētnieciskā darba organizāciju un veicamos uzdevumus, lai sasniegtu izvirzīto darba mērķi. Muzeja pētniecības darba politika ir būtiska muzeja darbības un attīstības stratēģijas sastāvdaļa. Tā ir saistīta ar krājuma darbu, ekspozīciju un izglītojošo programmu veidošanu.

Politika tiek pārskatīta un papildināta reizi piecos gados.

1. Pētniecības darba mērķis un uzdevumi

Pētniecības darba mērķis ir nodrošināt Vārkavas apkaimes vēstures procesu pētniecību, pētīt un apzināt kultūrvēsturisko mantojumu un ar to saistītās materiālās un nemateriālās vērtības laika posmā no 16. gs. līdz mūsdienām.

Uzdevumi:

1. turpināt veikt muzeja krājuma kolekciju izpēti, lai ar muzejā esošiem priekšmetiem nodrošinātu un veidotu apmeklētājiem pamatotu interpretāciju par Vārkavas apkaimes vēsturi un tās skolām;
2. apzināt, pētīt un popularizēt novadnieku devumu Vārkavas apkaimes attīstībai;
3. balstoties uz muzeja krājuma un citu avotu izpēti, veidot ilgtspējīgas ekspozīcijas, izglītojošas nodarbības un lekcijas sabiedrības izglītošanai par Vārkavas apkaimes vēsturi un kultūrvēsturisko mantojumu.

2. Pētnieciskā darba raksturojums

2.1. Galvenās pētniecības tēmas un kritēriji

1. muzeja krājuma pētniecība;
2. Vārkavas apkaimes skolu vēsture no 19. gs. līdz mūsdienām;

3. Vārkavas muižas pils vēstures izpēte no 16. gs. līdz mūsdienām;
4. Vārkavas novadnieku dzīve, darbība un nozīmīgums Vārkavas vēstures veidošanā;
5. vēsturisko notikumu izpēte Vārkavas apkaimē un to ietekme uz iedzīvotājiem (piemiņas vietas, nacionālie partizāni, brīvības cīnītāji).

Pētniecības darba tēmu izvēli noteica šādi kritēriji:

- tēmas aktualitāte saskaņā ar muzeja misiju un darbības un attīstības stratēģiju;
- muzeja profils un ģeogrāfiskais izvietojums;
- muzeja krājuma resursi, cilvēkresursi un finansiālie resursi;
- vēsturisko notikumu gadskārtas un ievērojamāko novadnieku jubilejas;
- aktualitāte, mērķauditorija un sabiedrības intereses;

2.2. Pētnieciskā darba īstenotāji un resursi

1. muzeja speciālisti – krājuma glabātājs un muzeja vadītājs;
2. novada muzeji – Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs un Roberta Mūka muzejs;
3. sadarbības partneri – izglītības, zinātnes iestādes, nevalstiskās un sabiedriskās organizācijas, reliģiskās organizācijas;
4. skolu, augstskolu, koledžu audzēkņi, individuālie un pieaicinātie pētnieki.

Muzejs pētniekiem un apmeklētājiem piedāvā šādus uzziņas materiālus – krājuma kartotēkas izmantošanu, Nacionālā muzeja krājuma kopkataloga informāciju par ievadītajiem priekšmetiem, muzeja ekspozīciju informatīvo materiālu un muzeja krājuma priekšmetus.

Ar uzziņu materiāliem var iepazīties:

- Vārkavas novadpētniecības muzeja krājums;
- citu atmiņas institūciju krājumi (Latvijā un ārpus tās);
- elektroniskās datu bāzes;
- Vārkavas apkaimes iedzīvotāju atmiņu stāstījumi un vēstures pētnieku savāktie materiāli;
- iestāžu un organizāciju dokumenti;
- privātpersonu arhīvi.

2.3. Situācijas analīze

Vārkavas novadpētniecības muzejs ir viens no trim pašvaldības muzejiem Preiļu novadā. Muzeja misija ir apzināt, vākt, pētīt, saglabāt un popularizēt Vārkavas, Rožkalnu un Upmalas pagastu kultūrvēsturiskās materiālās un nemateriālās vērtības, vairojot iedzīvotāju izpratni un

zināšanas par sava novada kultūras mantojumu. Īpašu uzmanību veltīt zemnieku bērnu pirmās tautskolas Latgalē vēstures gaitai.

Muzejā ir izveidotas piecas pastāvīgās ekspozīcijas. Četras ekspozīcijas ir izveidotas balstoties uz muzeja darbinieku pētnieciskā darba rezultātiem. 2022. gadā biedrība “Dzintars-2007” muzejam dāvināja izveidoto Rimicānu apkaimes ekspozīciju.

Muzeja sociālo tīklu lapā tika publicēta daļa no pētnieciskā darba par pirmo tautskolu Latgalē sakarā ar tās 180 gadu jubileju. Sadarbībā ar skolu un Vārkavas apkaimes bibliotēkām tiek rīkotas vēstures stāstu stundas par vēsturiskajiem notikumiem un Vārkavas apkaimes attīstības procesiem, balstoties uz muzeja pētījumiem.

Pētniecības rezultāti tiek izmantoti muzeja ekspozīcijās, rīkotās nodarbībās, muzeja krājuma izstādēs, tematiskajos pasākumos, publikācijās, ekskursijās, konsultācijās u.t.t. Muzejs nodrošina iespējamo atbalstu pētniekiem, kas savam darbam vēlas izmantot muzeja krājuma resursus.

Pētnieciskais darbs muzejā tiek veikts nepilnīgi, padziļināta priekšmetu zinātniskā izpēte notiek lēnām. Muzejs budžeta iespēju robežās atsevišķu tēmu izpētei piesaista ārpalpojumu.

Pētniecības darba problēmas:

- muzeja darbiniekiem nav atbilstošās vēsturnieka izglītības pētniecības darbu veikšanai;
- nepietiekams pētniecības personāls un finansējums;
- muzeja krājuma zinātniskā darba izpētes nepietiekamība.

3. Pētniecības darba prioritātes 2027. – 2031. gadam

1. turpināt attīstīt muzejā esošās ekspozīcijas, papildināt tās ar audiovizuālajiem materiāliem;
2. izveidot ekspozīciju Vārkavas muižas pilī;
3. izpētīt Rimicānu apkaimes vēsturi;
4. izveidot izglītojošo programmu par vēsturiskajiem notikumiem Vārkavas apkaimē;
5. papildināt kartotēkas ar zinātniskajiem aprakstiem;
6. sagatavot publikāciju par Vārkavas apkaimes skolu vēsturi.

VĀRKAVAS NOVADPĒTNIECĪBAS MUZEJA KOMUNIKĀCIJAS DARBA POLITIKA 2027 – 2031

Vārkavas novadpētniecības muzeja (turpmāk – muzejs) komunikācijas darba politika izstrādāta vadoties no muzeja misijas, darbības sfērām, krājuma kolekciju iespējām, sabiedrības vajadzībām un interesēm. Ar komunikācijas darba politikas palīdzību muzejs izvirza konkrētus komunikācijas mērķus, uzdevumus un sasniedzamos rezultātus, kas sekmē muzeja attīstību, pilnveidojot un paplašinot komunikācijas un izglītojošā darba formas.

1. Komunikācijas darba mērķis un uzdevumi

Komunikācijas darba mērķis ir sekmēt mūsdienīga muzeja attīstību, pilnvērtīgi izmantot muzejā uzkrātās vērtības sabiedrības izglītošanai un informēšanai un paaugstināt sabiedrības brīvā laika izmantošanas kvalitāti, ņemot vērā muzeja apmeklētāju viedokli.

Uzdevumi:

1. uzturēt sabiedrībā pozitīvu muzeja tēlu, efektīvi izmantojot esošās un meklējot jaunas komunikācijas iespējas, popularizēt muzeju Preiļu novada un Latvijas iedzīvotāju vidū;
2. izveidot daudzveidīgu, atraktīvu muzeja piedāvājumu, kas vērsts uz sabiedrības izglītošanu un kvalitatīvu brīvā laika pavadīšanu, izzinot Vārkavas apkaimes kultūrvēsturisko matojumu;
3. izmantot muzeja darbības jomās dažādu institūciju un nevalstisko organizāciju atsaucību un labvēlību paplašinot sadarbības loku.

2. Ekspozīcijas un izstādes

2.1. Ekspozīciju un izstāžu darba raksturojums

Ekspozīciju un izstāžu darbs balstās uz pētnieciskā darba rezultātiem. Muzeja ekspozīcijas un izstādes iepazīstina apmeklētāju ar Vārkavas apkaimes kultūrvēsturi, kultūras vērtībām, novada mākslinieku un Latvijas mākslinieku daiļradi. Tās ir viens no efektīvākajiem veidiem, lai ar profesionālām un kvalitatīvām izstādēm veidotu izpratni par Vārkavas apkaimes vēsturi, runātu un izglītotu sabiedrību par ilgtspējīgas attīstības mērķiem, veicinātu katra apmeklētāja nacionālās identitātes piederību Vārkavas apkaimei, novadam, valstij. Muzejā

pieejamās ekspozīcijas no tematiskās, satura un pieejamības viedokļa ir piemērotas dažādām mērķauditorijām.

Muzejs atklāj pirmās tautskolas Latgalē vēsturi un ievērojamāko Vārkavas apkaimes teritorijā dzimušo novadnieku darbību un sasniegumus. Pētot Vārkavas apkaimes skolu vēsturi, muzeja krājumā ir apjomīgs materiāls par Vārkavas II pamatskolu, kura atradās Vārkavas muižas ēkā. Tiek plānota jauna ekspozīcijas par Vārkavas muižas vēsturi, jo krājumā ir vēsturiski priekšmeti no Vārkavas muižas.

Muzejs savās ekspozīcijās izmanto muzeja krājuma priekšmetus. Ekspozīcijas veido muzeja vadītājs kopā ar krājuma glabātāju. Atsevišķos gadījumos pēc nepieciešamības konsultējas ar nozares speciālistiem un māksliniekiem.

Ekspozīciju un izstāžu veidošanas principi:

- atbilstība muzeja misijai;
- muzeja krājuma priekšmetu un deponējumu nodrošinājums;
- muzeja krājuma saturs, t.sk. eksponātu kultūrvēsturiskā vērtība;
- tēmu aktualitāte, svarīgākie vēstures notikumi Vārkavas apkaimē un Latvijā;
- sabiedrības intereses un pieprasījums.

Muzeja ekspozīcijas:

Muzejs apmeklētājiem piedāvā piecas patstāvīgās ekspozīcijas:

1. “Pirmā tautskola Latgalē” – informē un izglīto par pirmās tautskolas Latgalē vēsturi un ievērojamāko Vārkavas apkaimes teritorijā dzimušo novadnieku darbību un sasniegumiem. Ekspozīcija izveidota 2013. gadā un visu laiku papildināta un atjaunota. Ekspozīcijā tiek atainota pirmās tautskolas zemnieku bērniem attīstības gaita. Apmeklētājiem tiek piedāvāta iespēja piedalīties mācību stundā, pildot dažādus uzdevumus, kas ir piemēroti kā skolēniem, tā arī pietiekoši interesanti pieaugušajiem, atsvaidzinot savas skolas laika zināšanas. Ekspozīcija papildināta ar Vārkavas pamatskolas vēsturi.
2. “Senču aicinājums” – iepazīstina ar Vārkavas apkaimes tautsaimniecību 19. un 20. gs. Ekspozīcija atrodas muzeja klēts pirmajā stāvā, tā ir izveidota 2015. gadā.
3. “Vārkavas kulinārā mantojuma istaba” – iepazīstina ar Vārkavas apkaimes kulinārā mantojuma tradīcijām, kuras ir saglabājušās līdz mūsdienām. Ekspozīcija atrodas muzeja klēts otrajā stāvā, tā ir izveidota 2022. gadā.
4. “No vecāsmātes pūra lādes” – ataino Vārkavas apkaimes rokdarbnieču darinājumus. Ekspozīcijas veidošana uzsākta 2015. gadā, katru gadu tiek papildināta un

pilnveidota. Šajā ekspozīcijā ir pieejamas stelles, uz kurām apmeklētājiem ir iespēja mācīties aušanas prasmes.

5. “Rimicānu apkaimes vēstures ekspozīcija” – 2022. gadā biedrība “Dzintars-2007” muzejam nodeva šo ekspozīciju.

Muzejs piedāvā apmeklētājiem šāda veida izstādes:

- mākslas izstādes – Vārkavas apkaimes, Preiļu novada mākslinieku un citu profesionālo mākslinieku darbi, kuri veicina profesionālās mākslas pieejamību;
- tematiskās izstādes – tās nodrošina atsevišķu krājuma kolekcijas pieejamību konkrētai mērķauditorijai un informatīvi bagātina atsevišķus pasākumus un izglītojošas nodarbības;
- deponētās izstādes no muzejiem un citām institūcijām – par aktuālām tēmām;
- deponētās izstādes no privātpersonām – tās popularizē vietējo amatnieku, kolekcionāru un mājražotāju darbus.

Ekspozīcijas un izstādes ir kļuvušas par avotu muzeja tematiskiem pasākumiem un izglītojošām nodarbībām.

Ekspozīciju eksponēšanas ilgums atkarīgs no to nolietojuma, atbilstības mūsdienu prasībām. Izstāžu ilgumu nosaka resursu pieejamība un apmeklētāju pieprasījums, līdzšinējā pieredze nosaka, ka mākslas izstāžu eksponēšanas ilgums ir līdz 2-3 mēnešiem, krājuma izstāžu eksponēšanas laiks ir 1-2 mēneši.

Satura atklāšanai pastāvīgajās ekspozīcijās muzejs izmanto muzeja krājuma priekšmetus, tematiskajām izstādēm, bez krājuma priekšmetiem tiek deponēti priekšmeti arī no citiem muzejiem, privātkolekcionāriem, juridiskām un fiziskām personām, slēdzot deponējuma līgumus.

Muzeja izstāžu tēmas, kalendārā gada ietvaros, sagatavo muzeja vadītājs un krājuma glabātājs, plānu akceptē Preiļu novada Kultūras un tūrisma pārvalde.

Ekspozīciju uz izstāžu veidotāji:

- muzeja vadītājs – organizē un koordinē komunikācijas darbu, plāno, organizē un vada muzeja pasākumus, plāno, izstrādā un realizē muzeja izstādes, kā arī jaunas ekspozīcijas; sagatavo un realizē izglītojošās programmas, vada ekskursijas muzejā un Vārkavas apkaimes teritorijā, komunicē ar muzeja sadarbības partneriem;
- krājuma glabātājs – piedalās muzeja pasākumu un izstāžu plānošanā, koordinē muzeja komunikāciju sociālajos tīklos, gatavo preses relīzes un reklāmas materiālus,

sagatavo muzeja ekspozīcijām nepieciešamos krājuma materiālus, vada ekskursijas muzejā;

- ārštata darbinieki – tiek pieaicināti ekspozīcijas satura (tematiskās) koncepcijas un mākslinieciskās koncepcijas izstrādei.

Ekspozīciju un izstāžu finansējuma avots ir muzeja pamatbudžets, ko piešķir Preiļu novada pašvaldība. Ekspozīciju un izstāžu izveidei piesaistīti arī ārējie finanšu avoti, piemēram, Valsts Kultūrkapitāla fonda un LEADER projekti. Nepieciešams piesaistīt muzeja atbalstītājus, sponsorus, privātas iniciatīvas (ziedojumi, mecenātisms).

2.2. Ekspozīciju novērtējums

Muzejā ir piecas ekspozīcijas, kuras no tematiskā, satura un pieejamības viedokļa ir aktuālas un piemērotas dažādām mērķauditorijām.

Ekspozīcijā “Pirmā tautskola Latgalē” tiek parādīta pirmās tautskolas zemnieku bērniem attīstības gaita no 19. gs. vidus. Apmeklētājiem tiek piedāvāta iespēja piedalīties mācību stundā. Ekspozīcijas apraksti nav gari, lai neapgrūtinātu apmeklētāju ar apjomīgu informācijas daudzumu, bet sniegtu ieskatu un radītu vēlmi izzināt plašāk. Telpa nav pārsātināta ar priekšmetiem un nav izmantoti tehnoloģiski risinājumi, lai saglabātu senās skolas gaisotni.

Muzeja klēts ekspozīcijas atrodas divos stāvos, izvietoto priekšmetu nosaukumi apkopoti bukletā divās valodās – latviešu un latgaliešu.

Sakarā ar jaunu telpu piešķiršanu, “Rimicānu apkaimes vēstures ekspozīciju” (kuru 2022. gadā biedrība “Dzintars-2007” nodeva muzejam) ir nepieciešams atjaunot, pārveidot un labiekārtot.

2.3. Ekspozīciju un izstāžu darba problēmas un prioritātes

Ekspozīciju un izstāžu darba problēmas:

- muzeja darbinieki vienlaicīgi iesaistīti krājuma, pētniecības un izglītojošajā darbā, līdz ar to ir noslogoti, kas reizēm atsaucas uz paveiktā darba apjomu;
- problemātiski noturēt regulāru vietējo apmeklētāju plūsmu un interesi par ekspozīciju un tās tēmām;
- muzejs un tā ekspozīcijas ir samērā jaunas, tās nav pietiekami atpazīstamas valsts līmenī.

Ekspozīciju un izstāžu darba prioritātes:

1. nodrošināt daudzveidīgu, izzinošu un saturīgu izstāžu un muzeja pasākumu darbu;

2. pilnveidot un modernizēt pastāvīgo ekspozīciju „Pirmā tautskola Latgalē”, lai pilnīgāk atklātu izglītības, reliģijas un sadzīves vēsturi Vārkavas apkaimē;
3. izveidot divas jaunas patstāvīgās ekspozīcijas par Vārkavas muižas vēsturi un Rimicānu skolas un apkaimes vēsturi;
4. ņemot vērā muzeja apmeklētāju vēlmes un intereses, veidot jaunas izglītojošas izstādes par aktuālām tēmām;
5. veicināt muzeja atpazīstamību Latvijā.

3. Darbs ar apmeklētājiem

3.1. Izglītojošā darba raksturojums un novērtējums

Vārkavas novadpētniecības muzejs piedāvā plaša spektra pakalpojumus dažādām mērķauditorijām:

- ekspozīcijas – piecas pastāvīgās ekspozīcijas;
- izstādes – muzejs izstādes rīko muzeja telpās, Vārkavas Tautas namā un Vārkavas muižas pilī;
- ekskursijas – muzejs piedāvā ekskursijas gan muzejā, gan Vārkavas apkaimē latviešu, latgaliešu un krievu valodās. Neatņemama ekskursiju sastāvdaļa ir Vārkavas apkaimes kulinārais mantojums ar degustēšanas iespējām. Ekskursantiem rodas vēlme atgriezties vēlreiz kopā ar draugiem, radiem, kolēģiem u.c.
- radošās darbnīcas – muzejs organizē radošās darbnīcas, tādējādi paplašinot pastāvīgo apmeklētāju loku. Saistībā ar pagastu svētkiem, izstādēm un pasākumiem, gan muzejā, gan ārpus tā tiek organizētas tematiskās radošās darbnīcas, kurās interesenti apgūst prasmes un iemaņas, tā iegūstot pozitīvas emocijas un attīstot radošo aktivitāti. Ļoti iecienītas un plaši apmeklētas ir mākslas darbu izstādes un tikšanās ar māksliniekiem, kuras noslēdzas ar radošo darbnīcu, kur mākslinieks apmeklētājiem vada meistarklasi. Ekspozīcijā “No vecāsmātes pūra lādes” muzejs piedāvā radošo darbnīcu. Šajā darbnīcā apmeklētājs var mācīties aust sākot no audekla iemešanas līdz produkta noaušanai. Uz nodarbībām tiek aicinātas apkaimes audējas, kuras sniedz padomus un māca ar aušanu saistītas lietas. Nodarbības akcents ir popularizēt aušanas prasmes tradīcijas apguvi. Radošās darbnīcas un tematiskos pasākumus muzejs rīko savstarpējā sadarbībā ar novada pašvaldības iestādēm un biedrībām.
- izglītojošās programmas – veidotas sasaistē ar muzeja ekspozīcijām, izstādēm, krājumu un izglītības iestāžu kompetenču programmu;
- tematiskie pasākumi – izstāžu atklāšanas, saulgriežu un godu pasākumi, akcija Muzeju nakts, pagasta svētki;

- muzeja krājuma materiālu izmantošana – pētnieciskiem nolūkiem, krājuma priekšmetu deponēšana;
- konsultācijas – muzeja darbinieki atbilstoši savai kompetencei sniedz konsultācijas par muzejā krājumā esošajām kolekcijām un to priekšmetiem, Vārkavas apkaimes pagastu vēsturi, sadzīvi un novada personībām
- digitālie pakalpojumi – iespējas datu piekļuvei muzeja datubāzēs;

Organizētie pasākumi muzeja telpās:

Muzejā tiek organizēti dažāda rakstura tematiskie pasākumi – Valsts svētku un atceres pasākumi, tradīciju pasākumi, tikšanās ar māksliniekiem, amatniekiem, novadniekiem.

Muzeja darbinieki sadarbībā ar novada izglītības un kultūras iestādes darbiniekiem kopīgi organizē dažāda mēroga izglītojošus pasākumus. Vārkavas apkaimes pagastos katru gadu notiek pagastu svētki. Šajos pasākumos muzejs piedalās ar dažādām aktivitātēm – izstādēm, radošajām darbnīcām u.t.t. Aktuāli ir ar valsts vēstures notikumiem saistītie pasākumi – Barikāžu aizstāvju atceres pasākums, politiski represētajiem veltītie pasākumi un Lāčplēša dienas pasākums. Muzejs rīko arī tradīciju pasākumus: Meteņdiena jeb aizgavēnis, Miķeļdiena, Andrejdiena.

Muzeja krājuma priekšmetu un deponēto priekšmetu izstādēm tiek rīkoti atklāšanas vai noslēguma pasākumi, kuru laikā notiek tikšanās ar izstāžu autoriem un kuratoriem. Uz šādiem pasākumiem tiek aicināti kultūras un izglītības iestāžu darbinieki, skolu audzēkņi un masu mediju pārstāvji. Muzejam jau izveidojusies laba savstarpēja sadarbība ar nevalstiskām organizācijām – biedrību “Jaunvide”, Ģimenes palīdzības centru “Ligzda” un Vārkavas pensionāru biedrību; ar bibliotēkām Rožkalnos, Upmalā, Vārkavā; ar SAC “Vārkava”, Vārkavas pamatskolu un novadā esošajiem muzejiem.

Informācija par izstāžu un pasākumu norisi tiek atspoguļota reģionālajos un novada mēdijos, kā arī muzeja sociālajā lapā – www.facebook.com/varkavasnovadpētniecibas_muzejs

Izglītojošās nodarbības:

Muzeja darbinieki pirmsskolas un skolas audzēkņiem rada vidi vēstures, kultūrvēstures, mājturības un vides mācību stundām. Šī vecuma grupa ir tā sabiedrības daļa, kas ar muzeja starpniecību iepazīst kultūras daudzveidību un sniedz skolēniem izpratni un zināšanas par savas apkaimes un novada kultūrvēsturiskajām vērtībām. Muzejs piedāvā izglītojošās nodarbības “No graudiņa līdz maizītei”, “Rudens lauku sētā”, interaktīvu spēli “Iepazīsti savu novadu un Latviju”.

Pieaugušajiem muzeja apmeklētājiem muzejs piedāvā izglītojošās nodarbības par Vārkavas apkaimes kultūrvēsturi, tradīcijām un vēsturiskajiem notikumiem.

Muzejs izglītojošajām nodarbībām izmanto Vārkavas Tautas nama zāli, kas ir piemērota nodarbību vadīšanai. Pēc pieprasījuma muzejs dodas uz pirmsskolas izglītības iestādēm un skolu.

Muzejs izglītojošajā darbā izmanto esošās ekspozīcijas un izstādes, kā arī nepieciešamos muzeja krājuma priekšmetus. Pieņemot dāvinājumus, kuri īsti neatbilst muzeja misijai, bet ir vajadzīgi izglītojošajām programmām, muzejs tos pieņem kā mācību materiālu.

Muzeja izglītojošo darbu veic muzeja vadītājs un krājuma glabātājs savas kompetences ietvaros. Muzeja darbinieki savas zināšanas papildina kursus, semināros un konsultējas ar citiem muzeja izglītības pedagogiem.

Ir veikta muzeja apmeklētāju aptauja par muzeja piedāvātajiem pakalpojumiem. Aptaujas rezultāti norāda, ka apmeklētāji augsti novērtē Kulinārā mantojuma istabu, aktīvi darbojas un grib darboties ekspozīcijas “No vecāsmātes pūra lādes” radošajā darbnīcā, pozitīvi novērtē tradīciju pasākumus, iesaka izstāžu tēmas un konkrētus māksliniekus.

3.2. Apmeklētāju ērtību izvērtējums

Muzeja telpās apmeklētājiem pieejams:

- ekspozīciju un muzeja krājuma izstāžu anotācijas valsts valodā;
- gida pakalpojumi muzejā valsts valodā un krievu valodā;
- muzeja krājums un digitālais kultūras mantojums elektroniskā formātā NMKK lietotājiem;
- pētnieki un citi interesenti var iepazīties ar uzziņas materiāliem, muzeja krājumu;
- bezmaksas WiFi tīkls.

Muzejs ir pieejams arī apmeklētājiem ar kustību traucējumiem. Muzeja apmeklētājiem ar kustību traucējumiem ir pieejami divi sanitārie mezgli, viens muzeja telpās, otrs Vārkavas Tautas namā, kur muzejs rīko izstādes, izglītojošās nodarbības un pasākumus.

Muzejā iespējams saņemt bezmaksas informatīvos bukletus par Preiļu pilsētas un novada apskates objektiem.

Muzejs apmeklētājiem ir atvērts darba dienās no 8.00 līdz 16.30, vasaras sezonā arī sestdienās no plkst.10.00 līdz 16.00. Svētdienās pēc iepriekšēja pieteikuma.

Muzeja apmeklētājiem Vārkavas pagasta centrā, blakus muzejam, ir pieejams:

- atpūtas zona ar soliņiem;
- statīvs velosipēdu novietošanai;
- auto transporta stāvlaukums.

3.3. Izglītojošā darba problēmas un prioritātes

Izglītojošā darba problēmas:

- iedzīvotāju skaita samazināšanās;
- skolēnu skaita samazināšanās vietējā skolā (skolu slēgšana Vārkavas apkaimē);
- cilvēkresursu trūkums, realizējot plašāka mēroga izglītojošas nodarbības;
- attālums no Preiļiem un citām pilsētām;
- nepietiekams finansējums.

Izglītojošā darba prioritātes:

1. uzturēt un pilnveidot muzeja pozitīvo tēlu;
2. muzeja piedāvājuma un pieprasījuma izpēte;
3. sagatavot jaunu saistošu izglītojošā darba programmu par vēstures notikumiem Vārkavas apkaimē un vietējām tradīcijām;
4. pilnveidot esošās izglītojošās programmas;
5. individuālo apmeklētāju piesaiste;
6. bērnu iesaistīšana muzeja aktivitātēs skolēnu brīvdienu laikā;
7. muzeja darbinieku kvalifikācijas celšana un pieredzes apmaiņa.

4. Mārketingis

Mārketinga darba mērķis ir radīt pilnvērtīgu muzeja produktu un pakalpojumu klāstu, kas sekmētu un uzturētu vēlmes un intereses apmeklēt muzeju. Muzeja vēstījums sabiedrībai – muzejs ir atvērts un brīvi pieejams dažādām sabiedrības grupām.

4.1. Mārketinga darba raksturojums un novērtējums

Par muzeja mārketinga aktivitātēm galvenokārt atbild muzeja vadītājs. Muzeja darbībā tiek pievērsta uzmanība mārketinga visiem četriem faktoriem – produktam, cenai, vietai un reklāmai. Muzeja vadītājs un krājuma glabātājs sagatavo kvalitatīvu un pēc iespējas atšķirīgu muzeja piedāvājumu, kas atspoguļo muzeja individualitāti.

Sabiedrība par muzeja piedāvājumu tiek informēta, izmantojot šādus resursus:

- *facebook* lapa – Vārkavas novadpētniecības muzejs;
- pašvaldības mājaslapa www.preili.lv;
- pasākumu afišas pagastu centros un ciemos;
- laikraksti: „Vietējā Latgales Avīze”, “Preiļu novada vēstis”;

- interneta vietnēs: www.visitlatgale.lv, www.laukutikls.lv.

Muzejam nav savas mājas lapas, kā arī nav darbinieka, kas spētu šo lapu administrēt, bet ārpakalpojumus neparedz muzeja budžets. Muzeja budžetā tiek plānots finansējums reprezentācijas izdevumiem.

Muzejs mārketinga aktivitātes veic balstoties uz muzeja esošajām izstādēm un ekspozīcijām, informējot muzeja mērķa grupas par muzeja sniegtajiem pakalpojumiem. Muzejs izpēti veikšanai lielākoties izmanto tiešās aptaujas, sarunas ar apmeklētājiem, pedagogiem, iestāžu darbiniekiem u.t.t.

Lai veicinātu savu atpazīstamību, muzejs sadarbojas ar:

- Preiļu novada pašvaldību;
- Kultūras un tūrisma pārvaldi;
- Preiļu Tūrisma attīstības un informācijas centru;
- novada izglītības iestādēm;
- Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzeju;
- Roberta Mūka muzeju Galēnos;
- sabiedriskajām organizācijām un reliģiskajām organizācijām;
- novada iedzīvotājiem un citām privātpersonām;

2025. gadā Preiļu novada pašvaldība apstiprināja muzeja pakalpojumu cenrādi. Muzejs ir bez maksas brīvi pieejams individuālajiem apmeklētājiem dažādām sabiedrības grupām. Apmeklētājs muzejā jūtas gaidīts un savu pateicību vai kritiku par redzēto var izteikt atsauksmju grāmatā, kura pieejama katram muzeja apmeklētājam.

Muzeja piedāvātie maksas pakalpojumi:

- gida pakalpojumi;
- izglītojošās programmas;
- ģimeņu svētku tradīciju programmas (kāzas, kristības).

Muzejs apmeklētājus un atbalstītājus piesaista ar šādām aktivitātēm:

- ielūgumi uz pasākumiem (jaunu kontaktu veidošana);
- regulāra kontaktu uzturēšana ar sadarbības partneriem;
- iesaistīšanās dažādās akcijās;
- bezmaksas pasākumi.

Muzeja veiktie mārketinga pasākumi sekmē muzeja komunikācijas politikas mērķa sasniegšanu, jo muzejs uzmanību pievērš individuālai apmeklētāju interešu izzināšanai, kā arī

cenšas veidot atbilstošu muzeja piedāvājumu. Muzejs izmanto daudzveidīgus mārketinga pasākumus, lai ieinteresētu dažādas apmeklētāju auditorijas.

4.2. Mārketinga darba problēmas un prioritātes

Mārketinga darba problēmas:

- ierobežoti finansiālie resursi mārketinga aktivitāšu realizēšanai;
- nepietiekama muzeja atpazīstamība Latvijas mērogā;
- teritorija ar mazu iedzīvotāju blīvumu;
- esošajiem muzeja darbiniekiem nav izglītības sabiedrisko attiecību un reklāmas materiālu izstrādes jomā.

Mārketinga darba prioritātes:

1. muzeja apmeklētāju interešu izpēte;
2. jauna informatīva materiāla izveide;
3. izstrādāt muzeja logo;
4. papildināt muzeja reprezentatīvo materiālu klāstu;
5. muzeja apmeklētāju skaita palielināšana;
6. muzeja aktīva iesaistīšanās novada pasākumos;
7. laba sadarbība ar Preiļu novada iestādēm un sabiedriskajām organizācijām;
8. muzeja darbinieku kvalifikācijas celšana.